

Forord

BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 36, der bevæger sig ind på både kulturens og informationens felter, indledes med artiklen "Bourdieu for bibliotekarer - og andre kulturformidlere" af Dorte Skot-Hansen, Danmarks Biblioteksskole. Dorte Skot-Hansen præsenterer centrale begreber og teorier i Bourdieu's kulturteoretiske og kultursociologiske arbejder. Et nøglebegreb er "kulturel kapital", evnen til at beherske (dannelses)kulturens, den legitime kulturs, ytringsformer. Med begrebet stiller Bourdieu sig i et modsætningsforhold til dem, der mener, at oplevelsen af kunstværker er en "følelsessag". Kulturforbrug og evnen til at opleve kunstværket, herunder det litterære, er afhængig af den kulturelle kapital, hvis erhvervelse er betinget af sociale og kulturelle vilkår. Det er altså besiddelsen af (den klassebestemt forskellige) kulturelle kapital, der gør kunstværker tilgængelige. Selvom det franske samfund kulturelt set er mere hierarkisk end det danske, så har Bourdieu's teorier og analyser også kulturpolitiske og formidlingsmæssige implikationer i en dansk bibliotekssammenhæng. Der eksisterer en kulturbarriere i og med, at sociale grupper i Danmark ikke har

den kulturelle kapital, der er forudsætningen for at kunne opleve (og tilegne sig) dannelseskulturen. Denne kulturbarriere, der har dybereliggende årsager, kan ikke isoleret overvindes gennem bibliotekernes formidlingspolitik. Bourdieu's synsvinkel er således *meget* relevant for diskussionen om "Biblioteket og den gode bog".

"Kritikken af det kognitive paradigme i informationsvidenskaben" er skrevet af Henrik Dall og Peter Havnø, der begge er bibliotekarer (i Patentdirektoratets Bibliotek) og deltidsstuderende på kandidatuddannelsen i biblioteks- og informationsvidenskab. Analysen og diskussionen af dette paradigme startede for BIBLIOTEKSARBEJDES vedkommende med Birger Hjørlands artikel i nr. 33. Selvom informationsvidenskaben (inden for BDI-sektoren) har sine paradigmer og dertil knyttede informationsbegreber, så er denne videnskabs teoretiske grundlag i høj grad til diskussion. Artiklen præsenterer og diskuterer kritik af det kognitive paradigme, som den er blevet formuleret ud fra flere forskellige teoretiske standpunkter. Et centralpunkt i diskussionen er kognitivismens

opfattelse af, at den menneskelige erkendelse er "ækvivalent" med elektronisk databehandling, en opfattelse, der er hentet fra de "hårde" teorier om kunstig intelligens. Artiklens konklusion er, at det kognitive paradigme i informationsvidenskaben ikke kan overvinde denne kritik; men at det såkaldte *kognitive synspunkt* med dets eklekticisme og dets overskridelse af nogle af kognitivismens begrænsninger rummer et udviklingspotentiale.

"Online kataloger med indholdsfortegnelsler af samleværker I-II" er titlerne på de to følgende artikler, der har Claus Poulsen (Roskilde Universitetsbibliotek) som gennemgående forfatter og Annie Lenschau-Teglers som medforfatter på den ene, behandler et konkret informationsformidlingsproblem: indeksering af de enkelte bidrag i samleværker. Betydningen af denne indekseringsform diskuteres dels i forhold til edb-katalogiseringens overtagelse af kortkatalogens principper, dels i forhold til SAP-indeksering, der anvender indholdsfortegnelser til at give mere udbyggede indholdsbeskrivelser og dermed bedre søgemuligheder. Denne første artikel behandler undersøgelser af brugerønsker til online kataloger, giver et overblik over brug af indholdsfortegnelser i online kataloger og præsenterer PARADOKS-indeksering, der er udviklet for samleværker (inden for nogle emneområder) på Danmarks Pædagogiske Bibliotek. Den anden artikel præsenterer 3 stikprøver fra Danmarks Pædagogiske Bibliotek. Stikprøverne peger på, at der med gennemsnitligt 20 titler pr. samleværk, med ca. 20 % samleværker i samlingen og med PARADOKS indeksering kan laves en årlig vækst i søgbare titler fra ca. 8000 til ca. 40.000 med en *meget* lille forøgelse af procesomkostningerne.

Leif Emerek, Danmarks Biblioteksskole, anmelder den meget omdiskuterede "Biblioteket og den gode bog" af Anne Lise Japsen. Den kritiske dimension i anmeldelsen koncentrerer sig dels om bogens udgangspunkt og værdigrundlag: dannelseslitteraturen, dels - og knyttet til værdigrundlaget - bogens metodiske tilgange. Med fastholdelsen af en enkel modstilling mellem egentlig litteratur og underholdning bliver bogens resultater dels en slags tautologisk konsekvens af udgangspunktet, dels en forsimpning af en kompleks virkelighed, mener anmelderen.

Bibliotekar DB, Henrik Tvermoes, der i sin hovedopgave har arbejdet med teknologiindførsel (bla. på Silkeborg Bibliotek) går i sin anmeldelse af "Da Supermax flyttede ind på biblioteket" lidt ind bag Silkeborgrapportens "facade". Anmelderen er ikke i tvivl om den i rapporten beskrevne kampagnemetodes værdi, dvs. værdien og betydningen af den kollektive proces, der muliggjorde inddatering af hele materialebestanden på rekordtid; men på den anden side er han kritisk over for de problemer rapporten skjuler.

Etnografen Ole Rud Nielsen, der studerer informationsvidenskab i Åbo, anmelder den tværnordiske bog "Biblioteken och framtiden". Anmeldelsen fremhæver bogens diskuterende og analyserende linie, lægger vægt på at behandle de forskellige (alternative) scenarier i fremtidsdebatten og diskuterer betydningen af de aktuelle ændringer inden for bibliotekar- og informatikeruddannelsen som væsentlig faktor i udviklingen. Efter anmelderens opfattelse er bogens udgrænsning af bibliotekarernes fremtid ikke hensigtsmæssig i en diskussion af bibliotekernes fremtid.